

Zesde Zondag door het Jaar - A

Inleiding

Wij komen hier samen om ons geloof te belijden, het te vieren, en het te voeden met Woord en Brood, om het met een grotere toewijding te kunnen beleven.

De Schriftlezingen van deze zondag sporen ons aan het niet op te geven om te ijveren voor wat God voor ons wil. God wil niet dat wij voor de dood kiezen, maar voor het leven; dat wij de medemens recht doen, en onszelf recht doen door te zijn wie wij in Gods ogen zijn.

Omdat wij ons doen en laten niet altijd oriënteren op God, belijden wij onze zonde, bekeren wij ons tot God, om deze Eucharistie goed te kunnen vieren.

Preek

Alles wat we moeten weten over een christelijke levensstijl, vinden we in de Bergrede, het *brevier van het christelijk leven* genoemd. De Bergrede beoogt een gelukkig en zinvol leven, en uiteindelijk het binnengaan in het koninkrijk der hemelen.

Op weg naar dat éne doel fungeert de Bergrede als kompas. Dit kompas geeft de richting aan naar een goede verhouding tot God en tot de medemens.

Als wij ons door het onderricht van Jezus laten omvormen worden wij zout der aarde en licht der wereld, tot eer en glorie van God.

Opheffen of vervullen

Jezus legt uit hoe Hij zich verhoudt tot Wet en Profeten? Van opheffen is geen sprake. Ook niet van een nieuwe Jezus ethiek. Al zou je dat bijna kunnen denken als Jezus tot zesmaal toe stelt "Gij hebt gehoord dat gezegd is ..." ... "Maar, Ik zeg U ..." Dit klinkt als "opheffen", maar het is dat niet. Jezus brengt de vervulling. Hij overstijgt Wet en Profeten. Daartoe is Hij gekomen.

In voeling met de diepste geheimen van God (1Kor. 2,10), brengt de Nieuwe Mozes de volle betekenis van Woord en Wet aan het licht. Hij scherpt de overgeleverde voorschriften aan, zodat in het vizier komt wat God ècht van ons wil. En Jezus is de Eerste die zelf die wil van God volbrengt. Hij is Evangelie, in woord en daad. Een vers uit de proloog van het Johannes Evangelie vat dit mooi samen: "Werd de Wet door Mozes geschonken, de genade en de waarheid kwamen door Jezus Christus" (Joh. 1,16).

Jota en haaltje

Nog zegt Jezus dat zelfs het allerkleinste detail van de wet niet weggelaten mag worden. Geen jota en geen haaltje mag verdraaid worden. Een jota is kleiner dan alle andere letters van het Griekse alfabet. Een letter niet groter dan een streepje. Een haaltje is een jota met een stipje erbovenop. Zoiets als een puntje op de "i". Alle punten en komma's tellen. Is dit muggenzifterij? Als het bij een pietluttig navolgen van pure letters gaat wél. Maar Jezus wil doordringen tot de geest die de letters bezielt, iedere letter, zelfs de kleinste. Jezus wil de diepe wijsheid van Gods Woord en Wet aan het licht brengen. Niet op de wijze van de Schriftgeleerden maar als iemand die gezag bezit (Mt. 7,29).

Mozes en Jezus

Niet dat de Schriftgeleerden en de farizeeën het slecht meenden. De Thora van Mozes leert: "Gij zult niet doden ...". De gerechtigheid van de farizeeën bestond hierin dat ze dit gebod secuur naleefden, maar op een wijze die neigde naar minimalisme. Jezus' denken over de reikwijdte van dit gebod en de andere geboden gaat verder.

Hij zegt: "... al draagt iemand zijn medemens alleen maar een kwaad hart toe, laat hem dan ook voor het gerecht worden gesleept. Wie zijn medemens voor leeghoofd uitscheldt, moet gestraft worden door de rechtbank. Wie iemand voor goddeloos uitmaakt, zal ten prooi vallen aan het vuur van de hel." Iemand verketteren vanuit een haatdragend hart is dus óók dodelijk.

In zijn Regel voor de Gemeenschap waarschuwt Augustinus de kloosterlingen als volgt: “Pas ... op voor harde woorden. Als ze u toch ontvallen zijn, wees dan niet bang het genezende woord te spreken met dezelfde mond die de wonde toebracht” (VI,2). Iets tegen elkaar hebben is menselijk. Maar als het genezende woord van verzoening en vrede niet tijdig gesproken wordt, doodt men de geest van de gemeenschap. De beoefening van de grotere gerechtigheid veronderstelt dat we onze agressieve neigingen en ergernissen beheersen en afzien van verbaal geweld (verbale doodslag), om erger te voorkomen.

Gewone of buitengewone

De beleving van de Bergrede vraagt om “meer dan het gewone” (Feitse Boerwinkel). De Bergrede schrijft méér dan het strikt noodzakelijke voor (cf. linkerwang – rechterwang; één mijl – twee mijlen; bovenkleed – onderkleed). De beleving namelijk van een gerechtigheid die het gewone overstijgt. Braafjes gehoorzaam zijn, en precies doen wat er staat... Dat is in de ogen van Jezus te weinig, te gewoon. Zo handelen de wetsleraren en de farizeeën. Met hun legalistische gerechtigheid behalen ze bij Jezus een onvoldoende. Hun buitensporig belang voor het naleven van de wet om de wet - de letter om de letter - wordt door Jezus gewogen en te licht bevonden. De Bergrede vraagt goed te zijn en goed te doen in de overtreffende trap, namelijk de overtreffende trap van de liefde, die een gave van God is.

Als wij aan die vereiste durven voldoen, zijn wij het zout der aarde, en het licht der wereld (Mt. 5,13-16), en bouwen wij het huis van ons leven niet op los zand maar op stevige rotsgrond (Mt. 7,24.26).